

Gölgeden Çıkmak

3. Amerika Birleşik Devletleri'nde Çizgi Romanın Farklı Kaderi

ABD'de ana akım yazılı basında yayınlanan "comics"ler, göçmen kökenli birçok kadın ve erkek kahramanı popülerleştirir. Ancak, bu "melting pot" ("eritme potası") ülkesinde, çelişkili olarak oldukça olumsuz önyargıları da besler.

19. yüzyılda Amerika Birleşik Devletleri, büyük ölçüde Avrupa'dan gelen göçmenler sayesinde gelişir. Almanlar ve İrlandalılar, modern basının ve yayıncılığın temelini atar. Göçmen kökenli çizerler, geniş kitle yazılı basında ilk olarak "funnies" diye bilinen daha sonrasında "comics" adını alacak yeni bir görsel anlatı biçimini dener ve bu yeni tarz olağanüstü bir ticari başarı yakalar. Çizerler, yarattıkları (*Yellow Kid*, *Bringing Up Father*, *The Katzenjammer Kids* gibi) karakterler ile kendi (Alman ya da İrlanda) kültürlerini karikatürize eder. Karakterlerin ve eserlerin kullandığı aksanlar ve sergilediği davranışlar kökenlerini açıkça belli eder. O dönemde göçmenlerin maruz kaldığı önyargılar üzerine kurulan eserler önce ulusal, ardından uluslararası başarı kazanır. Oysa, Amerika Birleşik Devletleri kendini bir "melting pot" ülkesi olarak sunmaktadır. Göçmen figürü, bu dönemde neredeyse yalnızca mizah ve karikatür aracılığıyla işlenir. 1930'lu yıllara gelindiğinde ise "comic book" formatının gelişmesiyle yeni bir çizgi romancı kuşağı ortaya çıkar. Bu kez üretim neredeyse endüstriyel boyuta ulaşır ve yeni bir karakter türü doğar: kadın ve erkek süper kahramanlar.

Görsel 1

Rudolph Dirks, *The Katzenjammer Kids*, *The San Francisco Examiner*, 31 Ağustos 1902.
© 2021 King Features Syndicate, Inc. Fotoğraf © Cité internationale de la bande dessinée et de l'image Koleksiyonları

Alman kökenli **Rudolph Dirks (1877-1968)**, Wilhelm Busch'un 1865 tarihli klasik eseri *Max und Moritz*'ten esinlenerek bu seriyi yaratır. İki yaramaz çocuğun sürekli kötü işler peşinde koştuğu hikâyeler çizgi roman tarihinin en ünlü örneklerinden biri haline gelir. Orijinal versiyondaki İngilizce-Almanca karışımı diyaloglar yabancı dillere yapılan çevirilerde kaybolur. Seri Fransa'da **Pim Pam Poum** adıyla yayınlanır.

Görsel 2

George McManus, *Bringing Up Father*, *The Los Angeles Examiner*, 28 Nisan 1940.
© 2021 King Features Syndicate, Inc. Fotoğraf © Cité internationale de la bande dessinée et de l'image Koleksiyonları

George McManus (1884-1954), İrlanda kökenli Amerikalı çizgi romancı bu seride ani bir şekilde servet sahibi olan İrlandalı göçmen bir aileyi konu alır. McManus'un zarif art deco tarzındaki çizimleri, **Tenten'in genç yaratıcısı Hergé'ye ilham verir.**

Görsel 3

Henry (Yoshitaka) Kiyama, *The Four Immigrants Manga: A Japanese Experience in San Francisco, 1904-1924*, İngilizceye Frederik L. Schodt tarafından çevrilir.

© Estate of Yoshitaka Kiyama , Frederik L. Schodt. Stone Bridge Press, Berkeley, California'nın izniyle kullanılmıştır.

Henry (Yoshitaka) Kiyama (1885-1951), *The Four Immigrants Manga*'yı 1931'de San Francisco'da kendi imkanlarıyla yayınlar. 1980'lerin grafik roman tarzının öncüsü olan bu eser, 1904 ile 1924 yılları arasında California'da yaşayan dört Japon öğrencinin hikâyesini anlatır. Eserde öğrencilerin maddi zorluklarla ve ırkçılıkla mücadelesi konu edilir.

Süper Kahramanlar

Amerikan popüler kültürünün simgesi haline gelen ilk süper kahramanların, İkinci Dünya Savaşı'ndan hemen önce Avrupa göçmeni Yahudi kökenli çizgi romancılar tarafından yaratılmış olması anlamlıdır. Türün ilki olan *Superman*, 1938'de ortaya çıkar. Senarist Jerry Siegel ve çizer Joe Shuster tarafından hayal edilen bu her şeye muktedir kahraman, yaklaşan tehlikelere karşı dimdik duran ve gücünü ortaya koyan Amerika'yı simgeler. Bazı eleştirmenler, bir uzaylı olan *Superman*'in aslında bir göçmen olduğunu ve tüm gücünü kendisini kabul eden ülkesine adadığını ifade eder.

Süpermen'in başarısı, kendisi gibi doğaüstü güçlere sahip yeni karakterlere kapı açar. Aradan geçen on yıllar boyunca süper kahraman türü sürekli gelişir. Bill Finger ve Bob Kane (*Batman*), Stan Lee ve Jack Kirby, ardından John Buscema, Dick Giordano, Ernie Chan, Alfredo Alcala gibi pek çok göçmen ya da göçmen kökenli çizgi romancı bu türün büyümesine katkıda bulunur.

Görsel 4

Jerry Siegel ve Joe Shuster, *Superman, Action Comics no. 1*, DC Comics, 1938.

© DC Comics. Tüm DC çizgi roman çalışmaları, karakterleri ve ilgili unsurlar DC Comics'in ticari markaları ve telif hakları kapsamındadır. Fotoğraf © Cité internationale de la bande dessinée et de l'image Koleksiyonları